

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiae, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

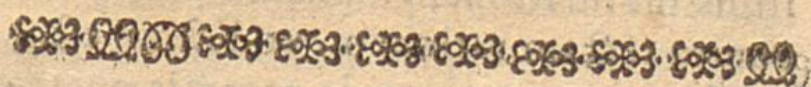
De Peccatis Et Gratia

Vindalium, 1646

Cap. III. De contrarietate peccati cum virtute.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38789

8. TRACTATUS

CAPVT III.

*De contrarietate peccati cum
virtute.*

VT quæ in hoc tractatu dicenda sunt melius intelligas, Nota 1. quod sicut nomen virtutis interdum late sumitur, pro facultate seu potentia operativa, siue sit mortalis, siue naturalis, aliàs verò strictè pro bona qualitate mentis, quâ rectè viuatur. Ita vitium nonnunquam significat defectum in naturalibus, plerumque verò in moralibus, qua ratione hîc à nobis vsurpatur. Peccatum etiam contingit in naturalibus, in artefactis, & in moralibus. Quamuis culpa non nisi in moralibus locum habeat.

Nota 2. etsi vitium interdum dicatur de actu malo, vt plurimùm nomine vitij intelligi habitum prauum, seu qualitatem permanentem qua homo inclinatur ad actus malos. Contrà verò, etsi nomine peccati interdum intelligatur habituale, frequentius eam vocem vsurpari ad denotandum peccatum actuale.

DE PECCATIS. CAP. III. 9

Ita vt peccatum non tam id sit, quo quis denominatur peccator, quàm id quo denominatur actu peccans. Tandem nomen culpæ non nisi pro actu malo sumi solet. Cæterùm habitus, & actus vitiosus ita inter se comparatur, vt actus peior sit quàm habitus ex art. 3. quia peius est malè agere, quàm posse malè agere, sicut è contrà melius est benè agere, quàm posse benè agere.

Nota 3. virtutem & vitium opponi more contrariorum, quatenus sunt duo habitus reales & positiui, ab eodem subiecto se mutuo pellentes, & in contraria obiecta tendentes. Nam virtus fertur in obiectum honestum, vitium autem in obiectum turpe, non quòd ipsam turpitudinem amet, ea enim non est appetibilis, sed quia obiectum in quod, sub specie aliqua boni fertur, à parte rei turpe est, rectæque rationi dissentaneum. Non tamen inter illa reperitur contrarietas strictè sumpta; cùm virtus & vitium non sint sub eodem proximo genere, & vitia extrema magis inter se distent, quàm à virtute media.

Nota 4. iam dicta intelligi de virtute morali seu acquisita, nam quod attinet ad virtutes infusas, probabilius est vitia iis non opponi, cùm sint diuerso-

rum ordinum. Vnde et si homo per iustificationem virtutes infusas consequatur, non propterea habitus pravi in eo esse desinunt. Non tamen illum vitiosum denominant, talis enim denominatio impeditur per præsentiam gratiæ, & virtutum infusarum, à quibus simpliciter iustus & bonus denominatur. Neque patet vitia manere tantum materialiter in iustificatis; aut enim post iustificationem non remanent quoad suam entitatem, aut manent quoad suam rationem specificam, & formalem, seu quatenus sunt habitus pravi, ex se ad peccatum inclinantes; cum repugnet aliquid existere, & non habere quicquid spectat ad constitutionem illius formalem, & intrinsecam.

CONCLUSIO vnica. Peccatum aliqua ratione virtuti opponitur.) Hoc ita declarari potest ex S. Thoma I. 2. quæst. 71. art. 1. Duo possunt considerari in virtute, nempe id quod spectat ad essentiam illius, & operatio ad quam tendit. Rursus in ipsa essentia virtutis aliquid potest considerari directe, nempe quod si dispositio quædam alicuius convenienter se habentis, secundum modum suæ naturæ; & aliquid ex consequenti, scilicet esse bonitatem quandam: in hoc enim consistit vniuscuius-

DE PECCATIS. CAP. III. 11
que rei bonitas, quod conuenienter se
habeat secundum modum suæ naturæ. Se-
cundum hoc ergo tria virtuti opponun-
tur; & quidem peccatum, quia dicit
actum inordinatum, opponitur virtuti,
quatenus hæc ordinatur ad actum bo-
num. Vitium autem repugnat virtuti. se-
cundum id quod est directè de ratione il-
lius; eò quòd vitium rei dicitur inesse,
quatenus non est disposita modo naturæ
suæ conuenienti. Denique malitia virtu-
ti opponitur ratione bonitatis, quæ ad
essentiam illius consequitur.

Hic discursus difficilis est, qua parte
docetur, bonitatem esse quid conse-
quens ad essentiam virtutis: quia ex com-
muni sententia, virtus definiri solet, bona
qualitas mentis, Imò ipsemet S. Doctor
1. 2. quæst. 55. art. 4. ait, in ea defini-
tione qualitatem esse loco generis, bo-
nitatem autem loco differentia; at per-
spicuum est differentiam esse de essen-
tia rei, & non quid consequens ad illam.
Responderi potest 1. bonitatem dici
consequentem ad essentiam, seu ad defi-
nitionem virtutis, sumpto nomine vir-
tutis latè, prout dicitur dispositio per-
fecti ad optimum, qua ratione S. Tho-
mas de eâ hîc tractat. Perfectum eni-
m dicitur, quod est rectè dispositum secun-

dum suam naturam, & eiusmodi dispositio in qualibet re est illius bonitas.

Respondetur 2. duplicem distingui posse bonitatem in virtute, alteram in ordine ad actum bonum efficiendum, quomodo bonitas non competit virtuti formaliter, sed potius virtualiter aut causaliter, alteram in ordine ad naturam rationalem quam afficit, quatenus illi formaliter conueniens est, eo ipso quod illam disponit ad operationem rationi conuenientem. Et priorem quidem bonitatem esse de essentia virtutis, posteriorem verò esse quid consequens ad illam: quia habitudo conuenientiae quam habet accidens ad subiectum, supponit essentiam illius iam esse constitutam. Et in casu proposito, ex eo quod virtus disponit subiectum ad rectam operationem, sequitur eam esse conuenientem respectu subiecti.